

pielle samfundsmæssige overvejelser, som ikke kun vil berøre forsikringsaftaleloven.

Flertallet er opmærksom på, at det navnlig på personforsikringsområdet kan være problematisk for visse persongrupper at tegne bestemte forsikringer. Dette problem bør imidlertid ikke løses ved at pålægge det enkelte forsikringselskab en kontraheringspligt, men ved at forsikringsbranchen i samarbejde med de berørte interesseorganisationer mv. løbende overvejer og udvikler mulighederne for helt eller delvist at forsikre risici, som hidtil ikke er anset for (fuldt ud) at være forsikringsbare. Det nævnes i den forbindelse, at forsikringsbranchen og bl.a. De Samvirkende Invalideorganisationer tidligere har drøftet handicappedes muligheder for at tegne ulykkesforsikringer, ligesom Forsikring & Pension og Forbrugerrådet har etableret »Forbrugerdialog i Forsikring«, hvor spørgsmål af fælles interesse vedrørende forbrugeres forsikringsforhold kan drøftes.

Flertallet finder på denne baggrund ikke grundlag for at foreslå regler om en almindelig kontraheringspligt for forsikringselskabet, herunder regler, hvorefter selskabet kun kan afvise at tegne en forsikring under henvisning til bestemte risikoforhold, eller at selskabet skal kunne dokumentere sin risikovurdering mv., f.eks. ved henvisning til statistiske eller andre videnskabelige undersøgelser mv.

Det er imidlertid væsentligt, at der så vidt muligt er åbenhed og gennemsigtighed omkring mulighederne for at tegne og opretholde en forsikring. Flertallet foreslår derfor, at forsikringselskabet får pligt til – efter anmodning – at begrunde afslag på at tegne en forsikring og opsigelse af en forsikring. Begrundelsen skal angive, hvilke forhold der i det konkrete tilfælde gør, at forsikringen ikke kan tegnes, eller at forsikringen opsiges. Den foreslåede grundelsesregel pålægger forsikringselskabet at forklare baggrunden for sin beslutning om ikke at tegne en forsikring eller om at opsigse en forsikring. Reglen indskrænker derimod ikke selskabets adgang til at fastlægge sin egen forretningspolitik, risikovurdering mv. Med hensyn til det nærmere indhold af grundelsespligten henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 (forslag til lovens § 3 b).

En civilretlig grundelsespligt for en privat erhvervsvirksomhed kan ikke uden videre sammenlignes med den grundelsespligt, som gælder for offentlige myndigheder, og hvor der normalt vil være knyttet særlige retsvirkninger til grundelsespligtens tilsidesættelse (f.eks. at myndighedens afgørelse anses for ugyldig).

En aftaleretlig sanktionering af grundelsespligtens tilsidesættelse ville indebære, at forsikringselskabet pålægges at tegne eller opretholde forsikringen, hvis grundelsespligten ikke overholdes. En så indgribende sanktion har efter flertallets opfattelse kun reel betydning, hvis der samtidig sker en begrænsning i selskabets mulighed for at fastlægge sin egen forretningspolitik, risikovurdering mv., f.eks. ved at der stilles krav om, at grundelsen skal opfylde visse nærmere dokumentationskrav.

Der foreslås på denne baggrund ikke knyttet særlige aftaleretlige retsvirkninger til selskabets tilsidesættelse af grundelsespligten. Det betyder imidlertid ikke, at overtrædelse af grundelsespligten er usanktioneret, idet et selskabs tilsidesættelse af grundelsespligten må anses for at være i strid med redelig forretningsskik og god praksis, jf. lov om finansiel virksomhed § 3. Dette indebærer bl.a., at Finanstilsynet kan påbyde selskabet at ændre adfærd, og overtrædelse af et sådant påbud kan straffes med bøde. Finanstilsynet vil dog i almindelighed ikke behandle konkrete tvister mellem et forsikringselskab og forsikringstageren, men alene gribe ind over for en generel adfærd hos selskabet.

Et mindretal i udvalget (5 medlemmer) er som nævnt enig i, at det enkelte forsikringselskab frit skal kunne fastlægge sin egen forretningspolitik mv., og loven bør derfor ikke f.eks. indeholde krav om, at selskabet på statistisk eller andet videnskabeligt grundlag skal kunne dokumentere sin risikovurdering.

Mindretallet anfører dog, at forsikringer for mange private forsikringstagere har så stor betydning, at forsikringselskabet bør pålægges at give en saglig grundelse for et afslag eller en opsigelse. Mindretallet foreslår derfor, at forsikringselskabet – i hvert fald for forbrugerforsikringer – ikke skal kunne afslå en begæring om at tegne en forsikring, som selskabet normalt tilbyder, medmindre afslaget er sagligt begrundet, f.eks. begrundet i særlige risikoforhold. Dette bør gælde tilsvarende ved forsikringens fornælse og ved selskabets opsigelse af forsikringen. Hvis forsikringselskabet ikke kan give en saglig grundelse for afslag på at tegne en forsikring eller opsigelse af en forsikring, skal selskabet efter mindretallets forslag i yderste konsekvens kunne pålægges at tegne, henholdsvis fortsætte forsikringen.

Med hensyn til dette forslag anfører udvalgets flertal, at et krav i loven om »saglig grundelse« vil kunne give anledning til usikkerhed om reglens præcise anvendelsesområde og vil kunne føre til, at der i praksis rejses spørgsmål om en grundelses »saglighed« i langt flere sager, end det egentlig har været menin-